

**УЧАСТИЕ НА МЕДИЦИНСКАТА СЕСТРА ОТ УЧИЛИЩЕН ЗДРАВЕН КАБИНЕТ В ПРЕВЕНЦИЯ ПРОТИВ ЗАТЛЪСТЯВАНЕ В ТИЙНЕДЖЪРСКА ВЪЗРАСТ**

**Петя Пенноне**

*Филиал Сливен към МУ „Проф. Д-р Параскев Стоянов“ - Варна*

*П.к. 8800, гр. Сливен, ул. Генерал Столетов № 30*

*Email: [Petya.Pennone@mu-varna.bg](mailto:Petya.Pennone@mu-varna.bg)*

**Абстракт**

Затлъстяването сред тийнейджърите се превръща в нарастващ обществено-здравен проблем с дългосрочни последици за физическото, психическото и социално благополучие на подрастващите. Ранната превенция и интервенция са от съществено значение за ограничаване на този риск.

Цел: Целта на настоящото проучване е да се оцени ролята на медицинската сестра в училищния здравен кабинет за превенция на затлъстяването сред ученици в тийнеджърска възраст.

Материали и методи: Използваните материали и методи включват изследване на съвременна научна литература достъпна чрез електронните бази данни Google scholar и Research gate.

Резултати: Показват, че ролята на медицинската сестра за превенция на затлъстяването е значителна, като е свързана с предоставяне на информация по достъпен начин за учениците относно основните хранителните навици и насърчаване на двигателната активност. Прилагането на здравно-просветна дейност въздейства върху моделите на поведение и избор на храни и напитки от страна на тийнеджърите. Участието на медицинската сестра е ключово в идентифицирането на рискови фактори и създаване на подкрепяща училищна среда.

Заключения: Участието на училищната медицинска сестра в превенция на затлъстяването в тийнеджърска възраст е стратегически важен ресурс, има положително влияние, свързано с насърчаване промяната в начина на живот на учениците, подобряване на хранителните навици и насърчаване на двигателната активност.

Изводи: Значителната роля на медицинския специалист за превенция на затлъстяването сред тийнеджъри и ползите от осигуряване на необходимата информация за здравословното хранене и основните рискове при затлъстяването.

**Ключови думи:** *затлъстяване, тийнеджърска възраст медицинска сестра*

**Увод**

Затлъстяването в тийнеджърска възраст представлява нарастващ глобален здравен проблем, свързан с редица хронични заболявания и психосоциални затруднения. Периодът на юношеството е критичен за формиране на трайни хранителни навици, нива на физическа активност и отношение към собственото здраве. В този контекст училищната среда заема ключово място като пространство, в което могат да се реализират ефективни превантивни мерки. Медицинската сестра, работеща в училищен здравен кабинет, има важна роля в наблюдението, информирането и мотивирането на учениците към водене на здравословен начин на живот. Чрез съчетание от здравно образование, скрининг на рискови фактори, работа с родители и сътрудничество с педагогическия екип, тя може да допринесе съществено за ограничаване на разпространението на затлъстяването сред подрастващите. Настоящата обзорна статия има за цел да оцени ролята и функциите на училищната медицинска сестра в превенцията на затлъстяването сред ученици в тийнеджърска възраст, като изследва добри практики, предизвикателства и възможности за по-ефективна интервенция в училищната общност.

Задачите на настоящата обзорна статия се фокусират върху систематичното представяне и анализ на ролята на медицинската сестра в училищния здравен кабинет по отношение на превенцията на затлъстяването сред ученици в тийнеджърска възраст. На първо място, тя има за

задача да определи основните здравни рискове, свързани със затлъстяването в юношеския период, и да подчертае неговите медицински, психологически и социални последици. Втората задача е да бъдат проучени основните форми и подходи на здравна профилактика, които училищната медицинска сестра може да прилага в рамките на училищната среда. Третата задача е да се идентифицират факторите, които подпомагат или възпрепятстват ефективното участие на медицинската сестра в превенционни дейности – включително нормативна уредба, организационна подкрепа, междуинституционално сътрудничество и ниво на здравна грамотност сред ученици и родители. Последната задача на статията е да се формулират препоръки за подобряване на училищните здравни политики и практики с оглед засилване на превантивната роля на медицинската сестра спрямо наднорменото тегло и затлъстяването в тийнейджърската възраст.

Използваните материали и методи включват изследване на съвременна научна литература достъпна чрез електронните бази данни Google scholar и Research gate.

### Материали и методи

Използваните материали и методи в настоящата обзорна статия се основават на систематично проучване и анализ на съвременна научна литература, насочена към превенцията на затлъстяването сред ученици в тийнейджърска възраст и ролята на училищната медицинска сестра в този процес. Информацията е събирана чрез електронни бази данни с отворен достъп, включително Google Scholar и ResearchGate, които предоставят широк набор от рецензирани научни публикации, дисертации, доклади от конференции и други източници с научна стойност. Основният критерий за подбор на източниците е тяхната актуалност, като са разглеждани предимно публикации от последните десет години, които отразяват съвременните подходи и тенденции в областта на училищното здравеопазване, детското и юношеското здраве, както и здравната промоция. Приложен е аналитичен подход, при който всяка избрана публикация е оценявана спрямо своята приложимост към темата на изследването, научна достоверност и релевантност спрямо практиките в българската образователна и здравна система. Използван е и сравнителен метод за очертаване на добри практики от международен опит, които биха могли да бъдат адаптирани към конкретния контекст на училищните здравни кабинети в България. Целта на приложената методология е да се изведат обобщения и препоръки, базирани на доказателства, които да подкрепят утвърждаването на медицинската сестра като активен участник в превенцията на затлъстяването в училищна възраст.

### Резултати

Според Господинова, Д и Султанова, Д. семейството е първата среда за детето и е определящо по отношение на влиянието върху формирането на отношението му към здравето. Детето получава основите на културата от родителите си и чрез техния пример развива здравни навици и модели на поведение. Наличието на поведенчески рискови фактори в семейството е предпоставка за недобър старт в живота. Доброто здраве в детството е основа за добро здраве в зряла възраст. (Господинова, Султанова, 2023)

Училищните медицински сестри заемат ключова позиция в усилията за превенция на затлъстяването сред тийнейджърите, благодарение на възможността им да работят пряко с ученици в тяхната образователна среда. Чрез предоставяне на здравно образование, ранно идентифициране на рискови фактори и прилагане на целенасочени интервенции, те играят съществена роля в насърчаването на здравословен начин на живот. Тяхната дейност се разгръща в няколко основни направления, които заедно изграждат комплексен подход към превенцията на наднормено тегло в юношеска възраст.

Във връзка с доверието като компонент от обществения образ на сестринството. Според Алексиева, в своята работа, медицинските сестри и акушерките се стремят да изградят доверие, между тях и пациентите, което ще повлияе благотворно на добрата комуникация и взаимоотношения.

Една от основните функции на училищните медицински сестри е свързана със здравното образование и промоцията на здравословен начин на живот (Alenaizi et al., 2024). Те имат възможност да информират учениците относно принципите на балансираното хранене, необходимостта от редовна физическа активност и значението на поддържането на оптимално телесно тегло. Това се осъществява чрез индивидуални консултации, групови занимания в класната стая и училищни информационни кампании (Öztürk and Kolcu, 2023). Наред с това, сестрите извършват скрининг и здравни оценки, чрез които могат своевременно да идентифицират ученици в риск от затлъстяване (Kubik, Story and Davey, 2007). Въз основа на тези наблюдения, те осигуряват ранни интервенции, включително насочване към специалисти, мотивационни разговори и подкрепа при възприемането на здравословни навици (Schroeder, Travers and Smaldone, 2016).

Чиликова, П посочва, че професията „Медицинска сестра“ изисква професионална компетентност, сигурност в уменията и възможност за работа при динамични и емоционално натоварващи условия, със значително интелектуално напрежение и множество разнообразни междуличностни контакти. Основните изисквания за манипулативни умения отдавна не са основни и единствени за съсловието. Все по-нарастваща е необходимостта от организаторски и комуникативни умения, както и умения за самостоятелна и екипна работа, добро планиране, организиране и осъществяване на здравните грижи за пациентите. (Чиликова, 2023)

Резултатите от проучване на Gonzaga et al. (2014) показват, че най-изявените компетентности на медицинските сестри в областта на промоцията на здравето сред деца и юноши с наднормено тегло са свързани с предизвикване на промяна, оценка на потребностите и оценка на въздействието. Основните дейности включват здравно образование и сътрудничество с други здравни специалисти и семействата на учениците. Изследването подчертава, че компетенциите на медицинските сестри в областта на здравната промоция имат потенциала да подпомогнат формирането на здравословни навици при деца и юноши с наднормено тегло в училищна среда.

Подходът на медицинската сестра в училищната среда е индивидуализиран и съобразен със специфичните потребности на всеки ученик, отчитайки фактори като възраст, здравословно състояние и начин на живот (Kubik et al., 2018). Тя предоставя насоки и подкрепа не само на учениците, но и на техните семейства, като улеснява преодоляването на бариери пред здравословното поведение (Said et al., 2019). В допълнение към тази индивидуална работа, медицинската сестра често си сътрудничи с други представители на училищния персонал, родители и външни организации, за да създаде устойчива подкрепяща среда (Öztürk and Kolcu, 2023). Тя може също така да се ангажира с застъпничество за въвеждането на политики и практики, които насърчават по-здравословно хранене и повече движение в училищната ежедневна програма (Hellings and Bowles, 2007; Pate and O'Neill, 2008).

Контролът върху напредъка на учениците и дългосрочната проследяваща грижа също попадат в обхвата на дейността на училищната медицинска сестра. Тя наблюдава промените в телесното тегло и общото здравословно състояние на учениците, прави корекции в прилаганите интервенции и осигурява постоянна подкрепа в процеса на промяна на поведението (Carlow University, 2023).

На практика, училищните медицински сестри могат да прилагат разнообразни интервенции, включително програми за управление на теглото, като например Програмата за здравословни

опции и физическа активност (НОР), насочена към деца с изразено затлъстяване (National Heart, Lung, and Blood Institute, 2022). Проучване на Schroeder et al. (2017) показва, че училищната медицинска сестра притежава потенциала да играе централна роля в интервенции срещу затлъстяването, но ефективността ѝ зависи от няколко ключови условия. На първо място, трябва да се оцени работната ѝ натовареност и възможността да отделя време за такива програми. Също така, необходима е специализирана подготовка за работа с деца със затлъстяване, включително обучение по техники като мотивационно интервюиране и познания за физиологичните, поведенческите и културните аспекти на затлъстяването. Не на последно място, включването на родителите е решаващ фактор за успеха на интервенцията, като е важно те да бъдат ангажирани по начин, който е съобразен с културния и социален контекст на семейството (Golan and Crow, 2004; Schroeder et al., 2017).

Също така, училищните медицински сестри могат да насърчават физическата активност чрез инициативи като активно придвижване до училище, въвеждане на кратки физически дейности в учебния процес и включване на движение в различни образователни контексти (Davison and Birch, 2001; Johnston et al., 2013). Обучението в навици за здравословно хранене е друго значимо направление, в което медицинската сестра предоставя знания относно здравословния избор на храни, контрола на порциите и значението на балансираното хранене. В някои случаи тя сътрудничи с училищните служби, за да подобри качеството на предоставяната храна (Тервиева, 2011; Grave, 2025).

Проучване на Hellings and Bowles (2007) насочва вниманието към централната роля на училищната медицинска сестра като част от мултидисциплинарния екип за подкрепа на ученици с хранителни разстройства. Резултатите показват, че тя може да подпомогне процеса на ранно разпознаване на рискови поведенчески и физиологични признаци – като резки промени в теглото, оплаквания от физическо неразположение, избягване на храна или прекомерна физическа активност – и да сигнализира за необходимостта от по-задълбочена психологическа и медицинска оценка (Hellings and Bowles, 2007).

Освен това, училищната медицинска сестра може да участва в координиране на грижите и да улеснява комуникацията между родители, преподаватели, психолози и външни здравни специалисти (Davison and Birch, 2001). Нейната позиция я поставя в благоприятна роля да следи здравословното състояние на ученика и да участва в изготвянето на индивидуален план за подкрепа по време на лечението и евентуалното завръщане в училището. Тя може да съдейства и при ограничаването на достъпа до потенциално рискови места и да наблюдава за поведение, свързано с повръщане, гладуване или прекомерни упражнения (Elbel, Corcoran and Schwartz, 2016). В допълнение, тя би могла да подкрепи провеждането на образователни дейности и училищни програми за превенция, насочени към подобряване на образа на тялото и изграждането на здравословни хранителни навици (Hellings and Bowles, 2007; (Katz et al., 2008).

Установено е, че колкото по-високо е възприеманото ниво на подкрепа от страна на училищните администратори, учители, здравни специалисти и хранителния персонал, толкова по-вероятно е сестрите да предоставят както индивидуални, така и училищно ниво дейности за превенция на затлъстяването (Said et al., 2019). Също така, сестрите, които са положително настроени към провеждането на антропометрични измервания и информиране на родителите, са значително по-склонни да извършват конкретни интервенции и да подкрепят участието на училищните здравни служби в превенцията на затлъстяването. Натрупаният професионален опит оказва влияние върху активността на сестрите: повече години обща практика като медицинска сестра се свързват с извършване на индивидуални интервенции, докато дългогодишният опит като училищна сестра се свързва с по-голямо участие в училищни политики и средови дейности (Said et al., 2019).

Според изследвания на Галина Терзиева, училищната медицинска сестра има значима и многопластова роля в процеса на здравното възпитание на учениците в начална училищна възраст. Тя не се ограничава до традиционните медицински функции, а се разглежда като активен участник в образователния процес, насочен към формирането на знания, умения и ценности, свързани със здравословния начин на живот. Авторката подчертава, че медицинската сестра може да организира и провежда здравно-възпитателни дейности, като беседи, дискусии и презентации, съобразени с възрастовите особености и нуждите на децата. Тя участва в изготвянето и прилагането на здравни програми в сътрудничество с учители, родители и други специалисти, като се стреми да създаде подкрепяща училищна среда за развитие на здравословно поведение (Терзиева, 2008; Терзиева, 2010).

Ролята ѝ се основава не само на професионални медицински компетентности, но и на педагогически умения и емпатия, които ѝ позволяват да бъде възприемана от децата като авторитет и доверено лице. Училищната медицинска сестра следи физическото състояние на учениците чрез наблюдение и измерване на ръст, тегло и други показатели, което ѝ позволява навременно да идентифицира рискови състояния като наднормено тегло или други здравословни отклонения. Също така, чрез своя личен пример и поведение тя въздейства върху мотивацията на учениците да приемат здравословния начин на живот като лична ценност (Терзиева, 2010).

В България ролята на училищната медицинска сестра е ясно регламентирана с Наредба № 3 от 27 април 2000 г. Тя определя организацията и дейността на здравните кабинети в училищата и детските заведения, като възлага на медицинските специалисти – включително медицински сестри – отговорността за изпълнение на профилактични, здравно-образователни и спешни медицински дейности. Сред задълженията на училищната сестра са наблюдение на физическото развитие на децата, водене на здравна документация, участие в здравното образование, провеждане на превантивни мерки срещу инфекциозни заболявания, анализ на здравното състояние на учениците и сътрудничество с родители, учители и здравни органи. Медицинската сестра е част от педагогическия съвет и има активна роля в създаването на здравословна училищна среда (Министерство на здравеопазването, 2000).

Въпреки тези възможности, дейността на училищната медицинска сестра е изправена пред редица предизвикателства. Сред тях се открояват ограниченото време за превенционна работа поради натоварения график и множеството административни задължения. Допълнително затруднение създава липсата на достатъчно ресурси, включително ограничено финансиране и недостъпност на здравословни храни в училищната среда. Не на последно място, съществува и съпротива срещу здравословните промени от страна на някои ученици и техните семейства, което затруднява прилагането на устойчиви интервенции (Gothlander and Johansson, 2021).

Въпреки тези пречки, ролята на училищната медицинска сестра остава стратегически важна в борбата срещу затлъстяването в юношеска възраст и заслужава по-нататъшно институционално укрепване и подкрепа.

### Дискусия

Резултатите от настоящото изследване показват, че училищната медицинска сестра играе централна роля в изграждането и поддържането на ефективна система за превенция на затлъстяването сред ученици в тийнейджърска възраст. Изследванията потвърждават, че чрез съчетаване на здравно образование, ранно идентифициране на рискови фактори и осигуряване на индивидуализирана подкрепа, медицинската сестра може да окаже значително влияние върху формирането на здравословни навици у подрастващите. Тя не само предоставя информация, но и активно съдейства за промяната в поведението на учениците, като използва мотивационни и педагогически подходи, насочени към устойчиво подобряване на начина на живот.

Дејноста на училишната медицинска сестра има и структурна функција в училишната общност, тѝ като тя участва в координацията между ученици, родители, учители и вѝшни здравни специалисти. Това ѝ дава възможност да създава цялостна подкрепяща среда, в която здравословното поведение се насърчава не само като индивидуален, но и като колективен приоритет. Анализът на добри международни практики показва, че когато медицинската сестра разполага с достатъчно време, ресурси и институционална подкрепа, нейната роля в профилактиката на затлъстяването може да бѝде изключително ефективна. От съществено значение се оказва и включването на семейството в превантивния процес, както и адаптирането на интервенциите спрямо културния и социалния контекст на учениците.

Ограниченията, свързани с натоварването на училишните медицински сестри, липсата на материални ресурси и съпротивата срещу промяна в поведението, очертават реални бариери пред разгръщането на пълния потенциал на тази професионална роля. Независимо от това, резултатите от проучването подчертават, че стратегическото ангажиране на училишната медицинска сестра в политики за здравно образование и промоция на здравето представлява ефективен инструмент за справяне със затлъстяването сред юношите. Необходима е целенасочена подкрепа от страна на училишното ръководство, здравните институции и местната власт, за да се гарантира устойчиво присъствие на превенционни дейности, ръководени от медицински специалисти, в образователната среда.

### Заклучение

Участието на училишната медицинска сестра в превенция на затлъстяването в тийнеджърска възраст е стратегически важен ресурс, има положително влияние, свързано с насърчаване промяната в начина на живот на учениците, подобряване на хранителните навици и насърчаване на двигателната активност. Резултатите от направеното проучване показват, че ролята на медицинската сестра за превенция на затлъстяването е значителна, като е свързана с предоставяне на информация по достъпен начин за учениците относно основните хранителните навици и насърчаване на двигателната активност. Прилагането на здравно-просветна дейност въздейства върху моделите на поведение и избор на храни и напитки от страна на тийнеджърите. Участието на медицинската сестра е ключово в идентифицирането на рискови фактори и създаване на подкрепяща училишна среда.

На базата на направения анализ се препоръчва училишната медицинска сестра да бѝде системно ангажирана в разработването и прилагането на програми за превенция на затлъстяването, включващи здравно образование, скрининг и индивидуални консултации. Необходимо е да се осигурят подходящи ресурси, включително време, обучение и институционална подкрепа, за да може тя ефективно да изпълнява своите функции. Препоръчва се също така засилено сътрудничество между училишния персонал, родителите и местната здравна система с цел създаване на устойчива и подкрепяща среда за здравословно развитие на учениците.

### Използвана литература

Алексиева В. *Модел на координационен център за повишаване на информираността за сексуалното здраве сред подрастващите*. Сп. Сестринско дело, 2024, том 56, бр.3, стр. 51-55, ISSN 1310-7496

Министерство на здравеопазването. (2000). *Наредба № 3 от 27 април 2000 г. за здравните кабинети в детските заведения и училищата*. Държавен вестник, бр. 38 от 9 май 2000 г., изм. бр. 83 от 10 октомври 2000 г. <https://lex.bg/laws/ldoc/-549433854>

Терзиева, Г. (2009). *Затлъстяването при учениците от основното училище. Медико-социални и педагогически аспекти*. Управление и образование, V(3), стр. 105–114.

Терзиева, Г. (2010). *Ролята на училищната медицинска сестра в здравното възпитание на учениците от начална училищна възраст*. В: Научни трудове от международна конференция „Мениджмънт и образование“, том 6, книга 3. Бургас: БСУ, стр. 93–98. Достъпно на: [https://conference-burgas.com/maevolumes/vol6\\_2010/book3/b3\\_r25.pdf](https://conference-burgas.com/maevolumes/vol6_2010/book3/b3_r25.pdf)

Терзиева, Г. (2011). *Хранене и здраве при подрастващите. Отговорности на медицинската сестра*. Управление и образование, VII(3), стр. 226–231. Достъпно на: [https://conference-burgas.com/maevolumes/vol7/book%203%20pdf/b3\\_53.pdf](https://conference-burgas.com/maevolumes/vol7/book%203%20pdf/b3_53.pdf)

Чиликова, П. (2023). *Престижът на сестринството – осъзнатата цел пред медицинските сестри* в *Science and technologies: Volume XIII, 2023 Number 1: medical biology studies, clinical studies, social medicine and health care*. <https://www.sustz.com/journal/2/2112.pdf>

Alenaizi, S.M., Albulaitih, B.M., Eissa, B., Obaid, M., Almutairi, T.S.M., Saleh, N., Aldhaffeeeri, N.J.M., Bashayr Hirbid Shawan Aldhaffeeeri, Manal Dhaher Saqer Alanazi and Al, A. (2024). Obesity in Children: Genetic Susceptibility, Nutritional Counseling, and Nursing Role in Prevention. *Journal of International Crisis and Risk Communication Research*, [online] pp.256–268. doi:<https://doi.org/10.63278/jicrcr.vi.306>.

Carlow University (2023). *The Role Of Nurses In Treating Childhood Obesity*. [online] Carlow University. Available at: <https://www.carlow.edu/the-role-of-nurses-in-treating-childhood-obesity/>.

Davison, K.K. and Birch, L.L. (2001). Childhood overweight: a contextual model and recommendations for future research. *Obesity Reviews*, [online] 2(3), pp.159–171. doi:<https://doi.org/10.1046/j.1467-789x.2001.00036.x>.

Elbel, B., Corcoran, S.P. and Schwartz, A.E. (2016). Neighborhoods, Schools and Obesity: The Potential for Place-Based Approaches to Reduce Childhood Obesity. *PLOS ONE*, [online] 11(6), p.e0157479. doi:<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0157479>.

Golan, M. and Crow, S. (2004). Parents Are Key Players in the Prevention and Treatment of Weight-related Problems. *Nutrition Reviews*, 62(1), pp.39–50. doi:<https://doi.org/10.1111/j.1753-4887.2004.tb00005.x>.

Gonzaga, N.C., Araújo, T.L. de, Cavalcante, T.F., Lima, F.E.T., Galvão, M.T.G., Gonzaga, N.C., Araújo, T.L. de, Cavalcante, T.F., Lima, F.E.T. and Galvão, M.T.G. (2014). Nursing: promoting the health of overweight children and adolescents in the school context. *Revista da Escola de Enfermagem da USP*, [online] 48(1), pp.153–161. doi:<https://doi.org/10.1590/S0080-623420140000100020>.

Gospodinova, D. and Sultanova, D. (2023). *Cultural characteristics of the roma population and their relation to the health status of children from this ethnic community*. *Science and research: volume 7, 2023 number 1: medical biology studies, clinical studies, social medicine and health care* <https://www.sandtr.org/en/?f=journal&article=144>

Gothilander, J. and Johansson, H. (2021). School nurses' experiences and challenges of working with childhood obesity in Northern Sweden: A qualitative descriptive study. *Nordic Journal of Nursing Research*, 43(1), p.205715852110446. doi:<https://doi.org/10.1177/20571585211044698>.

Grave, R.D. (2025). *School-based prevention programs for eating disorders: achievements and opportunities*. [online] Nih.gov. Available at: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK70226/> [Accessed 4 Jul. 2025].

Hellings, B. and Bowles, T. (2007). Understanding and Managing Eating Disorders in the School Setting. *Australian Journal of Guidance and Counselling*, 17(1), pp.60–67. doi:<https://doi.org/10.1375/ajgc.17.1.60>.

Johnston, C.A., Moreno, J.P., El-Mubasher, A., Gallagher, M., Tyler, C. and Woehler, D. (2013). Impact of a School-Based Pediatric Obesity Prevention Program Facilitated by Health Professionals. *Journal of School Health*, [online] 83(3), pp.171–181. doi:<https://doi.org/10.1111/josh.12013>.

Katz, D.L., O'Connell, M., Njike, V.Y., Yeh, M-C. and Nawaz, H. (2008). Strategies for the prevention and control of obesity in the school setting: systematic review and meta-analysis. *International Journal of Obesity*, [online] 32(12), pp.1780–1789. doi:<https://doi.org/10.1038/ijo.2008.158>.

Kubik, M.Y., Fulkerson, J.A., Sirard, J.R., Garwick, A., Temple, J., Gurvich, O., Lee, J. and Dudovitz, B. (2018). School-based secondary prevention of overweight and obesity among 8- to 12-year old children: Design and sample characteristics of the SNAPSHOT trial. *Contemporary clinical trials*, [online] 75, pp.9–18. doi:<https://doi.org/10.1016/j.cct.2018.10.011>.

Kubik, M.Y., Story, M. and Davey, C. (2007). Obesity prevention in schools: Current role and future practice of school nurses. *Preventive Medicine*, [online] 44(6), pp.504–507. doi:<https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2007.02.013>.

National Heart, Lung, and Blood Institute (2022). *Overweight and obesity - prevention | NHLBI, NIH*. [online] [www.nhlbi.nih.gov](http://www.nhlbi.nih.gov). Available at: <https://www.nhlbi.nih.gov/health/overweight-and-obesity/prevention>.

Ozturk, G. and Kolcu, M. (2024). *School Health Nursing in the Prevention of Childhood Obesity*. [online] ResearchGate. Available at: [https://www.researchgate.net/publication/392708330\\_School\\_Health\\_Nursing\\_in\\_the\\_Prevention\\_of\\_Childhood\\_Obesity](https://www.researchgate.net/publication/392708330_School_Health_Nursing_in_the_Prevention_of_Childhood_Obesity) [Accessed 4 Jul. 2025].

Öztürk, G. and Kolcu, M. (2023). Are child and parent health behaviors associated with childhood obesity? A descriptive and methodological study. *Journal of Pediatric Nursing*, [online] 72, pp.99–105. doi:<https://doi.org/10.1016/j.pedn.2023.07.010>.

Pate, R.R. and O'Neill, J.R. (2008). Summary of the American Heart Association Scientific Statement: Promoting Physical Activity in Children and Youth. *The Journal of Cardiovascular Nursing*, 23(1), pp.44–49. doi:<https://doi.org/10.1097/01.jcn.0000305056.96247.bb>.

Said, N., Md Nor, N., Buhari, S.S. and Ahmad Shari, S.K. (2019). Childhood Weight Management for School Health Nurses and School Children in Malaysia: A conceptual framework. *Journal of ASIAN Behavioural Studies*, 4(13), pp.14–26. doi:<https://doi.org/10.21834/jabs.v4i13.331>.

Schroeder, K., Jia, H., Wang, Y.C. and Smaldone, A. (2017). Implementation of a School Nurse-led Intervention for Children With Severe Obesity in New York City Schools. *Journal of Pediatric Nursing*, 35, pp.16–22. doi:<https://doi.org/10.1016/j.pedn.2017.02.030>.

Schroeder, K., Travers, J. and Smaldone, A. (2016). Are School Nurses an Overlooked Resource in Reducing Childhood Obesity? A Systematic Review and Meta-Analysis. *Journal of School Health*, 86(5), pp.309–321. doi:<https://doi.org/10.1111/josh.12386>.